

Avaleht>Kohtuasja algatamine>Kus ja kuidas?>Millise riigi õigust kohaldada? Millise riigi õigust kohaldada?

Leedu

1 Kehtivate õigusnormide allikad

1.1 Riigi õigusnormid

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku I raamatu I osa II peatükk

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhte suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I“)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määrus (EÜ) nr 864/2007 lepinguväliste võlasuhte suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma II“)

Nõukogu 20. detsembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1259/2010 tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas

1.2 Mitmepoolsed rahvusvahelised konventsioonid

Haagi 5. oktoobri 1961. aasta testamendi vormile kohaldatava õiguse konventsioon

Haagi 5. oktoobri 1961. aasta alaealiste kaitse suhtes ametiasutuste volitusi ja kohaldatavat seadust käsitlev konventsioon

Haagi 4. mai 1971. aasta liiklusõnnetuste suhtes kohaldatava õiguse konventsioon

Haagi 2. oktoobri 1973. aasta ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsioon

19. juunil 1980. aastal Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsioon

Haagi 19. oktoobri 1996. aasta vanemliku vastutuse ja lastekaitsemeetmetega seotud kohtualluvust, kohaldatavat seadust, tunnustamist, kohtuotsuste täitmist ja koostööd käsitlev konventsioon

Lugano 30. oktoobri 2007. aasta tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvust ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon (uus Lugano konventsioon)

1.3 Peamised kahepoolsed konventsioonid

Leedu Vabariigi ja Armeenia Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Aserbaidžani Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Usbekistani Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Kasahstani Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Protokoll, mis on lisatud Leedu Vabariigi ja Kasahstani Vabariigi vahelisele lepingule õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Ukraina Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Moldova Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Poola Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna-, töö- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi, Eesti Vabariigi ja Läti Vabariigi õigusabi ja õigussuhete leping

Leedu Vabariigi ja Valgevene Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Hiina Rahvavabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil- ja kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta tsiviil-, perekonna- ning kriminaalasjades

Leedu Vabariigi ja Türgi Vabariigi vaheline leping õigusabi osutamise ja õigussuhete kohta kaubandus- ja tsiviilasjades

2 Kollisiooninormide rakendamine

2.1 Kohtuniku kohustus kohaldada kollisiooninorme omal algatusel

Leedu Vabariigi kohtute seaduse artikli 33 lõike 1 kohaselt juhinduvad kohtud asjade arutamisel Leedu Vabariigi põhiseadusest, seadustest, rahvusvahelistest lepingutest, milles Leedu Vabariik on osaline, valitsuse resolutsioonidest ja muudest Leedu Vabariigis kehtivatest õigusaktidest, mis ei ole seadustega vastuolus. Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.10 lõikega 1 kohaldatakse tsiviilsuhte suhtes välisriigi õigust, kui see on ette nähtud rahvusvahelistes lepingutes, milles Leedu Vabariik on osaline, pooltevahelises kokkuleppes või Leedu Vabariigi seadustes.

2.2 Tagasisaade ja edasiviide

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikkel 1.14 sätestab, et kui kohaldatavas välisriigi õiguses on ette nähtud Leedu Vabariigi õiguse kohaldamine (tagasisaade), kohaldatakse Leedu Vabariigi õigust ainult tsiviilseadustikus või välisriigi õiguses sätestatud juhtudel. Kui kohaldatavas välisriigi õiguses on ette nähtud kolmanda riigi õiguse kohaldamine (edasiviide), kohaldatakse kolmanda riigi õigust ainult tsiviilseadustikus või kolmanda riigi õiguses sätestatud juhtudel. Kui isiku tsiviilõigusliku seisundi kindlakstegemisel on kohaldatavas välisriigi õiguses ette nähtud Leedu Vabariigi õiguse kohaldamine (tagasisaade), kohaldatakse Leedu Vabariigi õigust. Neid norme ei kohaldata juhtudel, kui teingu pooled on valinud kohaldatava õiguse, sealhulgas teingu vormi ja lepinguväliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse määramisel. Kui rahvusvahelise eraõiguse normide kohaselt tuleb kohaldada rahvusvahelist lepingut/konventsiooni, kohaldatakse edasiviidet ja tagasisaadet käsitlevate küsimuste suhtes ning edasiviidet kolmanda riigi õigusele käsitlevate küsimuste suhtes kehtivat rahvusvahelist lepingut/konventsiooni.

2.3 Kohaldatava õiguse muutumine

Leedu Vabariigi tsiviilseadustikus ei ole sellega seoses üldnormi sätestatud.

2.4 Kollisiooninormide tavapärase kohaldamise erandid

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.11 välisriigi õigust ei kohaldata, kui see oleks vastuolus Leedu Vabariigi põhiseaduse ja muude seadustega kehtestatud avaliku korraga. Sellisel juhul kohaldatakse Leedu Vabariigi tsiviilõigust. Leedu Vabariigi või muu riigi, millega vaidlus on kõige tihedamalt seotud, õiguse imperatiivseid sätteid kohaldatakse olenemata asjaolust, et pooled on kokku leppinud mõne muu välisriigi õiguse kohaldamises. Neid küsimusi lahendades peab kohus arvesse võtma asjaomaste õigusnormide laadi ja eesmärki ning nende kohaldamise või kohaldamata jätmise tagajärge. Nimetatud seadustiku kohaselt kohaldatav välisriigi õigus võidakse kohaldamata jätta, kui kohtuasja asjaolusid arvesse võttes puudub kohtuasjal või selle osal selge seos kõnealuse õigusega, vaid sel on seos muu riigi õigusega. Seda normi ei kohaldata, kui teingu pooled on kokkuleppel valinud kohaldatava õiguse.

2.5 Välisriigi õiguse tõendamine

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.12 kohaldab ja tõlgendab kohus [rahvusvahelistes lepingutes või Leedu Vabariigi õigusaktides](#) sätestatud juhtudel välisriigi õigust ning teeb kindlaks selle sisu *ex officio* (omal algatusel). Kui välisriigi õiguse kohaldamine on ette nähtud pooltevahelise kokkuleppega, peab välisriigi õigusele tuginev pool esitama kõik tõendid kohaldatava välisriigi õiguse sisu kohta, võttes arvesse asjaomase välisriigi õiguse ametlikku tõlgendust, selle kohaldamise tava ja doktriini. Vaidluse poole taotlusel võib kohus osutada abi kohaldatava välisriigi õiguse kohta teabe kogumisel. Kui kohus või välisriigi õigusele tuginev pool seda kohustust ei täida, kohaldatakse Leedu Vabariigi õigust. Erandjuhtudel, kui on vaja võtta kiireloomulisi ajutisi meetmeid isiku õiguste või vara kaitsmiseks kuni vaidluse suhtes kohaldatava õiguse ja selle sisu kindlakstegemiseni, võib kohus kiireloomuliste küsimuste lahendamisel kohaldada Leedu Vabariigi õigust.

3 Kollisiooninormid

3.1 Lepingulised kohustused ja õigusaktid

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.37 kohaldatakse lepinguliste kohustuste suhtes lepingupoolte kokkuleppel valitud õigust. Sellise pooltevahelise kokkuleppe võib ette näha poolte vahel sõlmitud lepingu tingimustes või tuleneb see juhtumi faktidest asjaoludest. Pooled võivad vastastikusel kokkuleppel valida konkreetse riigi õiguse, mida kohaldatakse kogu lepingu või selle osa või osade suhtes. Pooled võivad igal ajal vastastikusel kokkuleppel asendada lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava varem valitud õiguse muu õigusega. Kohaldataval õigusel on tagasiulatav mõju, kuid seda ei saa kasutada kolmandate isikute vastu ning see ei muuda lepingut kehtetuks. Asjaolu, et pooled on vastastikusel kokkuleppel valinud lepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks välisriigi õiguse, ei anna alust keelduda kohaldamast Leedu Vabariigi või muu riigi õiguse imperatiivseid sätteid, mida pooled ei saa kokkuleppel muuta või mille kohaldamisest nad ei saa loobuda.

Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, kohaldatakse selle riigi õigust, millega lepinguline kohustus on kõige tihedamalt seotud. Sellisel juhul eeldatakse, et lepingulisest kohustusest kõige rohkem mõjutatud riik on riik, mille territooriumil on:

- 1) selle poole elukoht või tema juhtorganite asukoht, kes peab täitma lepingule kõige iseloomulikumat kohustust. Kui kohustus on rohkem seotud selle riigi õigusega, kus asub kohustuse täitja tegevuskoht, kohaldatakse selle riigi õigust;
- 2) kinnisasja asukoht, kui lepingu esemeks on õigus kinnisasjale või õigus kinnisasja kasutada;
- 3) vedaja peamine tegevuskoht veolepingu sõlmimise ajal, tingimusel et veos laaditi peale või saatja peakontor või veose lähetamise koht asub samas riigis, kus on vedaja peamine tegevuskoht.

Viimane tingimus ei kehti, kui lepingule kõige iseloomulikuma kohustuse täitmise kohta ei saa kindlaks teha ja selles lõigus sätestatud eeldustele ei saa tugineda, sest juhtumi asjaolude põhjal on ilmne, et leping on tihedamalt seotud muu riigiga.

Kindlustuslepingute suhtes kohaldatakse kindlustusandja asukohariigi õigust või kinnisasja kindlustamise puhul vara asukohariigi õigust.

Vahekohtkokkuleppe suhtes kohaldatakse põhilepingu suhtes kohaldatavat õigust või kui see ei ole võimalik, siis vahekohtkokkuleppe sõlmimise riigi õigust, või kui seda riiki ei ole võimalik kindlaks teha, siis vahekohtumenetluse toimumise riigi õigust.

Börsil või enampakkumise käigus sõlmitud lepingute suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus börs asub või enampakkumine toimub.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.39 kohaselt ei välista ega piira seadustiku artiklis 1.37 sätestatud lepingupoolte õigus valida lepingulise kohustuse suhtes kohaldatavat õigust tarbija õigust kaitsta oma huve tema hariliku viibimiskoha riigi õiguses sätestatud meetmete ja õiguskaitsvahenditega, tingimusel et:

- 1) tarbijaleping sõlmiti tarbija hariliku viibimiskoha riigis selles riigis tehtud eripakkumise või esitatud reklaami alusel;
- 2) teine lepingupool sundis tarbijat sõitma lepingu sõlmimiseks välisriiki;
- 3) teine lepingupool või tema esindaja sai tarbijalt tellimuse riigis, kus on viimase harilik viibimiskoht.

Kui tarbijalepingu pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on tarbija harilik viibimiskoht. Seda artiklit ei kohaldata veolepingute ja teenuslepingute suhtes, kui tarbijale osutatakse teenuseid ainult muus riigis kui Leedu Vabariigis.

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.38 määratakse tehingu vormi suhtes kohaldatav õigus seadustiku artikli 1.37 lõike 1 järgi. Kui tehingu pooled ei ole kohaldatavat õigust vastastikusel kokkuleppel valinud, kohaldatakse tehingu toimumise riigi õigust. Eri riikides asuvate poolte vahel sõlmitud leping on kehtiv, kui selle vorm vastab vähemalt ühes neis riikides tehingu vormi suhtes kohaldatavatele õiguslikele nõuetele. Kinnisasja või sellega seotud õigustega tehtava tehingu vorm peab vastama selle riigi õiguse nõuetele, kus kinnisasi asub. Tarbijalepingu vormi suhtes kohaldatakse tarbija hariliku viibimiskoha õigust.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.40 kohaselt kohaldatakse volikirja vormi suhtes selle riigi õigust, kus volikiri on antud. Volituse kehtivusaja suhtes (kui see ei ole kindlaks määratud volikirjas), esindaja õiguste ja kohustuste suhtes ning volitaja ja esindaja kohustuste suhtes teineteise ja kolmandate isikute vastu kohaldatakse selle riigi õigust, kus esindaja tegutseb.

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.41 kohaldatakse kinkelepingute suhtes kinkija hariliku viibimiskoha või tegevuskoha riigi õigust, välja arvatud kinnisvara käsitlevad kinkelepingud, mille suhtes kohaldatakse kinnisasja asukohariigi õigust. Kinkelepingut ei saa tunnistada kehtetuks, kui selle vorm vastab kinkelepingu sõlmimise koha või kinkija hariliku viibimiskoha või tegevuskoha riigi õiguse nõuetele.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.42 kohaselt kohaldatakse nõude loovutatavuse ja võlakohustuse ülekandmisega seotud suhete suhtes pooltevahelisel kokkuleppel valitud õigust. Poolte valitud õigust ei saa kasutada võlgniku vastu seoses nõude loovutamise ja võlakohustuse ülekandmisega, välja arvatud juhul, kui on saadud tema nõusolek õiguse valikuga. Kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, kohaldatakse nõude loovutamise ja võlakohustuse ülekandmise suhtes sama õigust, mida kohaldatakse kohustuse suhtes, millest loovutatav (ülekantav) nõue (võlakohustus) tuleneb. Nõude loovutamise või võlakohustuse ülekandmise vormi suhtes kohaldatakse nõude loovutamise või võlakohustuse ülekandmise suhtes kohaldatavat õigust.

Kohaldatakse ka Rooma I määruse norme.

3.2 Lepinguvälised kohustused

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.43 määratakse tekitatud kahjust tulenevad poolte õigused ja kohustused kahju kannatanud poole valikul vastavalt selle riigi õigusele, kus kahju tekitanud tegu toimus või muud kahju tekitanud asjaolud esinesid, või vastavalt selle riigi õigusele, kus kahju tekkis. Kui riiki, kus tegu toime pandi või muud asjaolud esinesid või kahju tekkis, ei ole võimalik kindlaks teha, kohaldatakse selle riigi õigust, millega kahju hüvitamise hagi on kõige tihedamalt seotud. Pärast kahju tekkimist võivad pooled kokku leppida, et kahjuhüvitise suhtes kohaldatakse asja arutava kohtu asukohariigi õigust. Kui mõlema poole harilik viibimiskoht on samas riigis, kohaldatakse kahjuhüvitise suhtes selle riigi õigust.

Puudusega toote tõttu tekkinud kahjust tulenevate kohustuste suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus kahju tekkis, kui kahju kannatanud poole harilik viibimiskoht või kahju eest vastutava isiku tegevuskoht on selles riigis või kahju kannatanud pool ostis toote selles riigis. Kui kahju eest vastutava isiku tegevuskoht asub või kahju kannatanud pool ostis toote riigis, kus on kahju kannatanud poole harilik viibimiskoht, kohaldatakse kahju kannatanud poole hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui kohaldatavat õigust ei ole võimalik käesolevas lõigus nimetatud kriteeriumide alusel määrata, kohaldatakse selle riigi õigust, kus on kahju eest vastutava isiku tegevuskoht, välja arvatud juhul, kui hageja tugineb oma nõudes selle riigi õigusele, kus kahju tekkis.

Kahjuga seotud kohustuste suhtes kohaldatav õigus määrab tsiviilvastutuse tingimused ja ulatuse ning vastutava isiku ja tsiviilvastutusest vabastamise tingimused.

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.44 määratakse õnnetuse ajal tekkinud kahju hüvitamise nõude suhtes kohaldatav õigus Haagi liiklusõnnetuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni alusel.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.45 kohaselt kohaldatakse massimeedia poolt isiku mittevaraliste õiguste rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise nõuete suhtes kahju kannatanud poole valikul selle riigi õigust, kus on kahju kannatanud poole harilik viibimiskoht või tegevuskoht või kus kahju tekkis, või selle riigi õigust, kus on kahju tekitanud isiku harilik viibimiskoht või tegevuskoht. Vastamise (eitamise) õiguse suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus asjaomane artikkel avaldati või asjaomane raadio- või teleasaade eetrisse anti.

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.46 kohaldatakse kõlvatu konkurentsi tõttu tekkinud kahju hüvitamise nõuete suhtes selle riigi õigust, mille turul kõlvatu konkurentsi mõju avaldus. Kui kõlvatu konkurentsi mõjutas ainult üksikisiku huve, kohaldatakse selle riigi õigust, kus asub kahju kannatanud isiku tegevuskoht.

Kohaldatakse ka Rooma II määruse norme.

3.3 Isiku õiguslik seisund ja perekonnaseisuga seotud aspektid (nimi, elukoht, teovõime)

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.15 on välisriikide kodanikel Leedu Vabariigis samasugune tsiviilõigusvõime nagu Leedu Vabariigi kodanikel. Sellest normist võib Leedu Vabariigi seadustega kehtestada erandeid. Välisriigi kodaniku sünni- ja surmaaeg tehakse kindlaks vastavalt selle riigi õigusele, kus oli tema harilik viibimiskoht sünni või surma ajal (seadustiku artikkel 2.12). Kodakondsuseta isikutel on Leedu Vabariigis samasugune tsiviilõigusvõime nagu Leedu Vabariigi kodanikel. Sellest normist võib Leedu Vabariigi seadustega kehtestada üksikuid erandeid. Kodakondsuseta isiku sünni- ja surmaaeg tehakse kindlaks vastavalt selle riigi õigusele, kus oli tema harilik viibimiskoht sünni või surma ajal.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.16 kohaselt tehakse välisriigi kodanike ja kodakondsuseta isikute tsiviilõigusvõime kindlaks vastavalt selle riigi õigusele, kus on nende harilik viibimiskoht. Kui sellisel isikul harilik viibimiskoht puudub või seda ei ole võimalik täpselt kindlaks teha, määratakse tema õigus- ja teovõime vastavalt selle riigi õigusele, kus ta asjaomase tehingu sõlmis. Kui isik elab rohkem kui ühes riigis, kohaldatakse selle riigi õigust, millega isik on kõige tihedamalt seotud. Alaliselt Leedu Vabariigis elavad välisriigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud võidakse arvata teatud valdkondades teovõimetuteks või piiratud teovõimega isikuteks või neid võidakse abistada otsuste tegemisel Leedu Vabariigi seadustes sätestatud korras. Hariliku viibimiskoha muutumine teovõimet ei mõjuta, kui see oli juba olemas enne hariliku viibimiskoha muutumist.

Kooskõlas Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikliga 1.17 ei saa isik tugineda teovõimetusele oma hariliku viibimiskoha õigusest lähtudes, kui ta oli teovõimeline vastavalt selle riigi õigusele, kus tehing sõlmiti, välja arvatud juhul, kui tehingu teine pool oli või oleks pidanud olema teadlik sellest, et kõnealune isik oli oma hariliku viibimiskoha õiguse kohaselt teovõimetu. Need õigusnormid ei kehti perekonna- ja pärimisõiguse suhtes ega asjaõiguste suhtes.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artikli 1.18 kohaselt kuulutatakse välisriigi kodanik ja kodakondsuseta isik teadmata kadunuks või tunnistatakse surnuks vastavalt selle riigi õigusele, kus oli nende viimane teadaolev harilik viibimiskoht.

3.4 Vanema ja lapse õigussuhe, sealhulgas lapsendamine

3.4.1 Vanema ja lapse õigussuhe

Lapse põlvnemine (isaduse või emaduse omaksvõtt, tuvastamine või vaidlustamine) tehakse kindlaks kas selle riigi õiguse kohaselt, mille kodakondsuse laps sai sünni ajal, või selle riigi õiguse kohaselt, kus asus lapse harilik viibimiskoht sünni ajal, või selle riigi õiguse kohaselt, kus oli ühe vanema harilik viibimiskoht või mille kodanik vanem oli lapse sünni ajal, olenevalt sellest, mis on lapse jaoks soodsam. Lapse põlvnemise kindlakstegemise tagajärjed määratakse selle riigi õiguse järgi, kus on lapse harilik viibimiskoht. Seda, kas lapse isa (ema) saab isaduse (emaduse) omaks võtta, tehakse kindlaks selle riigi õiguse kohaselt, kus oli tema harilik viibimiskoht isaduse (emaduse) omaksvõtu ajal. Isaduse (emaduse) omaksvõtu vormi suhtes kohaldatakse isaduse (emaduse) omaksvõtu riigi õigust või lapse hariliku viibimiskoha riigi õigust (tsiviilseadustiku artikkel 1.31). Lapse ja vanemate vaheliste isiklike ja varaliste suhete suhtes kohaldatakse lapse hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui kummagi vanema harilik viibimiskoht ei ole lapse hariliku viibimiskoha riigis ning laps ja mõlemad vanemad on sama riigi kodanikud, kohaldatakse nende kodakondsusriigi õigust (tsiviilseadustiku artikkel 1.32).

3.4.2 Adopteerimine

Lapsendamissuhtes määratakse lapse hariliku viibimiskoha riigi õiguse alusel. Kui on ilmne, et lapsendatava lapse hariliku viibimiskoha õiguse kohast lapsendamist selles riigis, kus on lapsendaja(te) harilik viibimiskoht või mille kodanik(ud) lapsendaja(d) on, ei tunnustata, võib lapsendamine toimuda nende riikide õiguse kohaselt, tingimusel et see ei ole vastuolus lapse parimate huvidega. Kui ei ole selge, kas lapsendamist teises riigis tunnustatakse või mitte, on lapsendamine keelatud. Lapsendatud lapse, tema lapsendaja(te) ja nende sugulaste vaheliste suhete suhtes kohaldatakse lapsendaja(te) hariliku viibimiskoha riigi õigust (tsiviilseadustiku artikkel 1.33).

3.5 Abielu, kooselu, partnerlus, lahutus, lahuselu, ülalpidamiskohustus

3.5.1 Abielu

Abieluvõime ja muud abiellumise tingimused määratakse Leedu Vabariigi õiguse alusel. Abielu tuleks registreerida Leedu Vabariigi perekonnaseisuametis, kui abiellumise ajal on vähemalt ühe abikaasa harilik viibimiskoht Leedus või vähemalt üks abikaasa on Leedu Vabariigi kodanik. Välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute, kelle harilik viibimiskoht ei ole Leedu Vabariigis, abieluvõime ja muud abiellumise tingimused võidakse määrata vastavalt selle riigi õigusele, kus on mõlema abielluda sooviva isiku harilik viibimiskoht, tingimusel et vähemalt ühe abielluda sooviva isiku hariliku viibimiskoha riik tunnustab seda abielu. Välisriigis seaduslikult sõlmitud abielu tunnustatakse Leedu Vabariigis, välja arvatud juhul, kui mõlemad abikaasad, kelle harilik viibimiskoht on Leedu Vabariigis, abiellusid välisriigis, et vältida abielu tühistamist Leedu Vabariigi seaduste alusel (tsiviilseadustiku artikkel 1.25). Abielu sõlmimise kord määratakse selle riigi õiguse kohaselt, kus abielu sõlmitakse. Abielu tunnistatakse kehtivaks, kui selle sõlmimise kord vastab selle riigi õiguses sätestatud nõuetele, kus on vähemalt ühe abikaasa harilik viibimiskoht või mille kodanik vähemalt üks abikaasa on abiellumise ajal (tsiviilseadustiku artikkel 1.26). Abikaasadevaheliste isiklike suhete suhtes kohaldatakse nende hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui abikaasade harilikud viibimiskohad asuvad eri riikides, kohaldatakse nende vaheliste isiklike suhete suhtes nende viimase ühise hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui abikaasadel puudub ühine harilik viibimiskoht, kohaldatakse selle riigi õigust, millega abikaasadel on kõige lähedasem isiklik suhe. Kui riiki, millega abikaasadel on kõige lähedasem suhe, ei ole võimalik kindlaks teha, kohaldatakse selle riigi õigust, kus abielu sõlmiti (tsiviilseadustiku artikkel 1.27).

3.5.2 Kooselu ja partnerlus

Reguleerimata.

3.5.3 Lahutus ja lahuselu

Vastavalt Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artiklile 1.29 kohaldatakse lahuselu ja abielulahutuse suhtes abikaasade hariliku viibimiskoha riigi õigust. Kui abikaasadel ühine harilik viibimiskoht puudub, kohaldatakse nende viimase ühise hariliku viibimiskoha riigi õigust või selle puudumisel asja arutava kohtu asukohariigi õigust. Kui selle riigi õigusega, mille kodanikud mõlemad abikaasad on, on abielulahutus keelatud või on selles sätestatud abielulahutuse eritingimused, võib abielu lahutada Leedu Vabariigi seaduste kohaselt, kui üks abikaasa on ka Leedu Vabariigi kodanik või tema harilik viibimiskoht on Leedu Vabariigis.

Kohaldatakse ka nõukogu 20. detsembri 2010. aasta määrust (EL) nr 1259/2010 tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (Rooma III määrus).

3.5.4 Ülalpidamiskohustus

Pereliikmete vaheliste ülalpidamissuhete (elatis) suhtes kohaldatav õigus määratakse vastavalt Haagi 2. oktoobri 1973. aasta ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsioonile (tsiviilseadustiku artikkel 1.36).

Kohaldatakse ka ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlevat 23. novembri 2007. aasta Haagi protokoll.

3.6 Abieluvara

Tsiviilseadustiku artikli 1.28 kohaselt on abikaasade varalised suhted reguleeritud vastavalt selle riigi õigusele, kus on abikaasade harilik viibimiskoht. Kui abikaasade harilikud viibimiskohad asuvad eri riikides, kohaldatakse selle riigi õigust, mille kodanikud mõlemad abikaasad on. Kui abikaasad on eri riikide kodanikud ja neil pole kunagi ühist harilikku viibimiskohta olnud, kohaldatakse selle riigi õigust, kus abielu sõlmiti. Abieluvaralepingud on reguleeritud vastavalt abikaasade poolt vastastikusel kokkuleppel valitud riigi õigusele. Sellisel juhul võivad abikaasad valida enda praeguse või tulevase hariliku viibimiskoha riigi õiguse või selle riigi õiguse, kus abielu sõlmiti või mille kodanik üks abikaasadest on. Abikaasade vaheline kohaldatavat õigust käsitlev kokkulepe arvatakse kehtivaks, kui see vastab nende valitud riigi või kokkuleppe sõlmimise riigi õiguse nõuetele. Kokkuleppel valitud kohaldatavale õigusele võib tugineda kolmanda isiku vastu ainult juhul, kui kolmas isik oli või oleks pidanud olema sellest asjaolust teadlik. Abikaasade vahelisel kokkuleppel valitud kohaldatavale õigusele võib tugineda kinnisasjaga seotud asjaõigusi käsitlevas vaidluses ainult siis, kui on täidetud kinnisasja asukohariigis kehtestatud kinnisasja ja kinnisasjaga seotud asjaõiguste avalikku registreerimist käsitlevad nõuded. Abieluvaralepingu muutmise suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus oli abikaasade harilik viibimiskoht muutmise ajal. Kui abikaasad elasid muutmise ajal eri riikides, kohaldatakse nende viimase ühise hariliku viibimiskoha riigi õigust või selle puudumisel abikaasade vaheliste varaliste suhete suhtes kohaldatavat õigust.

3.7 Testamendid ja pärimine

Testaatori testamendi koostamise, muutmise või tühistamise võime määratakse testaatori hariliku viibimiskoha riigi õiguse alusel. Kui isikul harilik viibimiskoht puudus või seda ei ole võimalik kindlaks teha, määrab testamendi koostamise võime ära selle riigi õigus, kus testament koostati (tsiviilseadustiku artikkel 1.60). Testamendi vormi, muutmise või tühistamise suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus need toimingud sooritati. Testament, selle muudatused või tühistamine arvatakse kehtivaks ka siis, kui nende toimingute vorm vastab selle riigi õiguse nõuetele, kus oli testaatori harilik viibimiskoht või mille kodanik testaator oli toimingu sooritamise ajal, või vastavalt selle riigi õiguse nõuetele, kus oli testaatori elukoht toimingu sooritamise või surma ajal. Kinnisasja käsitlev testament ning selle muudatused või tühistamine arvatakse kehtivaks, kui selle vorm vastab kinnisvara asukohariigi õigusele (tsiviilseadustiku artikkel 1.61). Tsiviilseadustiku artikli 1.62 kohaselt kohaldatakse muu kui kinnisvara pärimise suhtes selle riigi õigust, kus oli surnu harilik viibimiskoht tema surma ajal. Kinnisasjaga seotud pärimissuhete suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus kinnisvaramüüja asub. Kui pärimine toimus pärast Leedu Vabariigi kodaniku surma, pärivad tema Leedu Vabariigis elavad pärijad, kellel on õigus sundosale pärandvarast, selle osa kooskõlas Leedu Vabariigi õigusega, olenemata kohaldatavast õigusest, välja arvatud juhul, kui tegemist on kinnisvaraga. Kui vastavalt pärimise suhtes kohaldatavale õigusele ei saa vara üle viia välisriiki, kuna puuduvad muud pärijad ja vara asub Leedus, antakse kõnealune vara Leedu Vabariigi omandisse. Kohaldatakse ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrust (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist.

3.8 Kinnisvara

Tsiviilseadustiku artikli 1.48 kohaselt määratakse kinnis- ja vallasvara omandiõigus ja sellega seotud muud varalised õigused selle riigi õiguse järgi, kus vara asus selle õigusliku staatuse muutmise ajal. Vara käsitatakse kinnis- või vallasvarana vastavalt vara asukohariigi õigusele. Omandiõiguse ja muude varaliste õiguste ametliku registreerimise suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, kus vara asus registreerimise ajal. Igamise puhul määratakse kinnisasja omandiõigus selle riigi õiguse järgi, kus vara asub.

3.9 Maksejõuetus

Viimati uuendatud: 05/11/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.